ומי שומע לו. אם [אין][1] דעתו לידור בנזיר לא זה[2] שידור כנגדו: **מי שומע לו שידור בנגדו בנזיר.** בזה הענין מספק להיות נזיר אלא הוא לבדו מביא לסוף שלשים יום חטאת העוף והוא הדין עולת העוף ולא חש לפרשה: **ועולת** בהמה. כדי לגלח על אחד מהדמים ואומר כו׳ ואסור[3] לשתות ביין דשמא היה טמא וסופר עוד שלשים יום ומביא קרבן טהרה חטאת ועולה ושלמים: ואם טהור הייתי אומר[4] העולה הראשונה חובה. דלא סגי בלא עולת חובה בגילוח ראשון שצריך לכל הפחות לגלח על אחד מהדמים: והשאר[5] קרבני. החטאת והשלמים ועולה זו שבאה עכשיו נדבה:

נמצא מביא קרבנותיו לחצאין.

דאם טהור היה עולה ראשונה חובה כדפרישית וגילוח שני מביא חטאת ושלמים דכיון דאין זיר אחר עמו אינו יכול לעשות בענין אחר שכיון שהוא ספק טמא בסוף שלשים אינו רשאי לגלח בלא הבאת קרבנותיו דתניא בפרק שני (לעיל דף יד:) נזיר שכלו ימיו [לוקה על הטומאה ואינו][6] לוקה על התגלחת:

אבל הודו חכמים לדברי בן זומא.

דלא איכפת לו אם מביא לחצאין והלא לא ימצא אחר שידור כנגדו: **ולייתי.** אדרבי יהושע פריך כלומר ויביא לחצאין ומה בכך ומשני אין הכי נמי ולא ג״כ יהושע אלא לחדד התלמידים: **אמר רב נחמן בר יצחק מאי ליעבד ר׳ יהושע לדקיה דלא ליסרו.** לא איתפרש: בע״א[7] מאי ליעבד רבי יהושע לדקיה דלא ליסרו לבני מעיס שלא יסריחו דכיון שיבקש אחד שידור כנגדו בנזיר ג״כ לסוף שלשים יום כשמגלחין שניהן שניהם צריכים להניף החלב ותגלחת שניהם היא לפני תנופה ג״כ יסריח החלב במה שיאחרו להקטיר אותו עד שתי תגלחות דנהי דלא מת אחד מהם

מתני׳ מת אחד מהן אמר ר׳ יהושע יבקש[ז] אחד מן השוק שידור כנגדו בנזיר ואומר אם טמא הייתי הרי אתה נזיר מיד ואם טהור הייתי הרי אתה נזיר אחר שלשים יום וסופרין שלשים[ח] ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה בספק וסופרים שלשים יום ומביאין קרבן טהרה ואומר אם אני[ט] הטמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך וזה קרבן טהרתי ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה בספק וזהו קרבן טהרתך אמר לו בן זומא ומי שומע לו שידור כנגדו בנזיר [י]אלא מביא חטאת העוף ועולת בהמה ואומר אם טמא הייתי החטאת מחובתי והעולה נדבה ואם טהור הייתי העולה מחובתי והחטאת מספק וסופר שלשים יום ומביא קרבן טהרה ואומר אם טמא הייתי העולה הראשונה נדבה וזו חובה ואם טהור הייתי העולה הראשונה חובה וזו נדבה וזו שאר קרבני אמר רבי יהושע נמצא זה מביא קרבנותיו לחצאים אבל הודו לו חכמים לבן זומא: **גמ׳** ולייתי אמר רב יהודה אמר שמואל לא אמר ר׳ יהושע אלא[יא] לחדד בה את התלמידים אמר רב נחמן מאי ליעביד ליה רבי יהושע לדקיה דלא ליסרו: **מתני׳** [יב]נזיר שהיה טמא בספק ומוחלט בספק אוכל בקדשים אחר ששים יום ושותה יין ומטמא למתים אחר מאה ועשרים יום [יג]שתגלחת הנגע דוחה תגלחת הנזיר בזמן שהוא ודאי [יד]אבל בזמן שהוא ספק אינו דוחה:

גמ׳

כגנדו: **מי** שומע לו שידור בנגדו בנזיר. בזה הענין מספק להיות נזיר אלא הוא לבדו מביא לסוף שלשים יום חטאת העוף והוא הדין עולת העוף ולא חש לפרשה: **ועולת** בהמה. כדי לגלח על אחד מהדמים ואומר כו׳ ואסור[3] לשתות ביין דשמא היה טמא וסופר עוד שלשים יום ומביא קרבן טהרה חטאת ועולה ושלמים: ואם טהור הייתי אומר[4] העולה הראשונה חובה. דלא סגי בלא עולת חובה בגילוח ראשון שצריך לכל הפחות לגלח על אחד מהדמים: והשאר[5] קרבני. החטאת והשלמים ועולה זו שבאה עכשיו נדבה:

נמצא מביא קרבנותיו לחצאין.

דאם טהור היה עולה ראשונה חובה כדפרישית וגילוח שני מביא חטאת ושלמים דכיון דאין זיר אחר עמו אינו יכול לעשות בענין אחר שכיון שהוא ספק טמא בסוף שלשים אינו רשאי לגלח בלא הבאת קרבנותיו דתניא בפרק שני (לעיל דף יד:) נזיר שכלו ימיו [לוקה על הטומאה ואינו][6] לוקה על התגלחת:

אבל הודו חכמים לדברי בן זומא.

דלא איכפת לו אם מביא לחצאין והלא לא ימצא אחר שידור כנגדו: **ולייתי.** אדרבי יהושע פריך כלומר ויביא לחצאין ומה בכך ומשני אין הכי נמי ולא ג״כ יהושע אלא לחדד התלמידים: **אמר רב נחמן בר יצחק מאי ליעבד ר׳ יהושע לדקיה דלא ליסרו.** לא איתפרש: בע״א[7] מאי ליעבד רבי יהושע לדקיה דלא ליסרו לבני מעיס שלא יסריחו דכיון שיבקש אחד שידור כנגדו בנזיר ג״כ לסוף שלשים יום כשמגלחין שניהן שניהם צריכים להניף החלב ותגלחת שניהם היא לפני תנופה ג״כ יסריח החלב במה שיאחרו להקטיר אותו עד שתי תגלחות דנהי דלא מת אחד מהם

מתני׳ מת אחד מהן אמר ר׳ יהושע יבקש[ז] אחד מן השוק שידור כנגדו בנזיר ואומר אם טמא הייתי הרי אתה נזיר מיד ואם טהור הייתי הרי אתה נזיר אחר שלשים יום וסופרין שלשים[ח] ומביאין קרבן טומאה וקרבן טהרה ואומר אם אני הוא הטמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה בספק וסופרים שלשים יום ומביאין קרבן טהרה ואומר אם אני[ט] הטמא קרבן טומאה שלי וקרבן טהרה שלך וזה קרבן טהרתי ואם אני הוא הטהור קרבן טהרה שלי וקרבן טומאה בספק וזהו קרבן טהרתך אמר לו בן זומא ומי שומע לו שידור כנגדו בנזיר [י]אלא מביא חטאת העוף ועולת בהמה ואומר אם טמא הייתי החטאת מחובתי והעולה נדבה ואם טהור הייתי העולה מחובתי והחטאת מספק וסופר שלשים יום ומביא קרבן טהרה ואומר אם טמא הייתי העולה הראשונה נדבה וזו חובה ואם טהור הייתי העולה הראשונה חובה וזו נדבה וזו שאר קרבני אמר רבי יהושע נמצא זה מביא קרבנותיו לחצאים אבל הודו לו חכמים לבן זומא: **גמ׳** ולייתי אמר רב יהודה אמר שמואל לא אמר ר׳ יהושע אלא[יא] לחדד בה את התלמידים אמר רב נחמן מאי ליעביד ליה רבי יהושע לדקיה דלא ליסרו: **מתני׳** [יב]נזיר שהיה טמא בספק ומוחלט בספק אוכל בקדשים אחר ששים יום ושותה יין ומטמא למתים אחר מאה ועשרים יום [יג]שתגלחת הנגע דוחה תגלחת הנזיר בזמן שהוא ודאי [יד]אבל בזמן שהוא ספק אינו דוחה:

גמ׳

[1] ג״ע מוספות מגמות פפ. ד״ה המודיה], [2] [ברכות לב: רש״ן], [3] לעיל נה: מ:, [4] [לפניהו שם איתא רב ספפא], [5] [דף נה:],

[6] [ע״ע מוספות מגמות פפ. ד״ה המודיה], [7] [ברכות לב: רש״ן], [8] לעיל נה: מ:, [9] [לפניהו שם איתא רב ספפא], [10] [דף נה:],

נוסחת הריב״ן

[1] חל עליך מזיות כו׳: [2] כדאמר ליה כו׳: [3] לאחר שלשים יום: [4] ולעומת למתים ואחרין: [5] וקרבן טהרה שלי וקרבן טומאה בספק: [6] אלא יצלים את מזיותו: [7] לאחר שלשים שהרי כו׳: [8] לאחר שלשים יום שניים ועכשיו: [9] שאינו מוצא שידור כנגדו: [10] מזו התטוכה שהשיב ר׳ יהושע לבן זומא כו׳: [11] ומה ר׳ יהושע הע״פ שידע בעצמו שאין בדברי כלום ומשיב כו׳ שאין יכול להשיב לדברי רבו ואפילו יודע הוא שאין בדבריו כלום כו׳ מלשאול כל לבו כו׳ ואי אתה יודע להשיב כו׳: [12] כלומר לרב נחמן לא שמיע ליה להא דלא אמר כו׳: [13] מביא קרבנותיו לחצאין צריך להגיעו שלא כו׳: [14] לפי שהן:

הגהות הב״ח

(א) במשנה וסופרין שלשים יום ומביאין: (ב) שם אם אני הוא הטומא: (ג) רש״י ד״ה מת אחד וכו׳ שלשים יום מותר: (ד) ד״ה ולייתי וכו׳ ר׳ יהושע לבן זומא כל״ל ומיהו בן לוי ממתק: (ה) ד״ה אמר רב יהודה וכו׳ ומה ר׳ יהושע יודע בעצמו: (ו) ד״ה אמר רב נחמן וכו׳ כלומר רב נחמן לא הוה שמיע ליה:

הגהות התוספות

1. צ״ל פירוש, אפילו אם דעתו כו׳. 2. צ״ל בלא זה, וכ״ה בס״י. 3. צ״ל ועדיין אסור. 4. מיהא לומר נמתק. 5. צ״ל וזה שאר. 6. מיהא המוקפות נמתק. וכ״ה בס״י. 7. מיהא בע״א נמתק וצ״ל הגה״ה. 8. צ״ל לא. 9. צ״ל עד.

מסורת הש״ס

[1] א מיי׳ פ״ט מהל׳ מזרוח הלט״ו:

[2] ב מיי׳ פ״ד מהל׳ ת״ת הל״ו טוש״ע י״ד סימן רמו סעיף יב:

[3] ג מיי׳ שם פ״ז הלט״ו:

[4] ד מיי׳ שם פ״ז הלט״ו: טו ופ״י הל״ח:

פי׳ הרא״ש

ה״ג ולייתי. לרבי יהושע פריך דאמר נמצא זה מביא קרבנותיו לחצאין ומאי נפקא מינה ויביאם לחצאין: **לחדד בה את התלמידים** אה״נ מודה הוא לדברי בן זומא והא דאמר שיבקש א׳ לידור כנגדו לא אמ׳ [אלא] לחדד את התלמידים אם יש בהם משיב כבן זומא הא דקאמר [נמצא זה] מביא קרבנותיו לחצאין ה״ק אם אין אחר נודר כנגדו יצטרך להביא קרבנותיו לחצאין: **מאי ליעבד ר׳ יהושע לדקיה דלא ליסרו.** לדקיה היינו המעיים: ולר׳ יהושע דאמר שידור אחר כנגדו צריך לאחר תנופת החלב עד שיגלחו שניהם ותמצא שיסריחו המעיים. ונהי שאם נטמא א׳ מהם ואין ידוע איזה הוא צריך לעשות כן התם א״א לעשות בענין אחר. אבל הכא מוטב שיעשה כבן זומא: ולא נהירא גי׳ דהא אמר׳ כבר דלא אמרה ר׳ (ישמעאל) [יהושע] אלא לחדד בה את התלמידים: **נזיר שהיה טמא בספק.** כולה מפ׳ לעיל פ׳ כ״ג:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

גמ' ותני עלה ומגלח ארבע תגלחיות. בנזירות מועטת משלשים לשלשים ובנזירות מרובה משנה לשנה: **תגלחת ראשונה מביא צפרים. מביא לפורין.** דהיינו ליפרי מצורע שכתוב בהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות וטהורות[ד]: **וחטאת העוף עולה בהמה.** דקרבן טוהרה דנזירות: **ממה נפשך אי ודאי מצורע הוא ולא טמא.** דמת היולכך הא דקא מייתי ליפורים זו היא חובתו וחטאת העוף דקרבן טומאה[ה] בנזיר הוי ספק ואזלא לקבורה משום דלימא לאו טמא מת הוא ולא חזיא להקרבה ועולה דקמייתי קרבן נדבה דילמא מצורע הוא ועדיין אינו ראוי לתגלחת טהרה דנזירות: **ולגלחו[ו] בעוד שבעה.** כמשפט של מוחלט שספר שבעה ואח"כ מגלח: **אי אפשר דדילמא לאו מוחלט.** ולאו טמא הוא והוי נזיר טהור ורחמנא אמר תער לא יעבור עליו ראשו: **ואי לאו מצורע ודאי הוא ולאו טמא מת הוא.** אלא נזיר טהור ליפורין דקמייתי לא מיישינן דאברלאי קא מיתבדי ואי משום חטאת העוף הא קאזלא לקבורה ועולה בהמה דקמייתי הויא חובתו: **והא קבעי איפוי אשם.** מצורע בתגלחת שניה ואשם במצורע ודאי מעכב באכילתו כדקיימא לן[ז] הבא כפרתו אוכל בקדשים ואילו בכל הני תרבע תגלחיות אמאי לא תני ליה אשם: **הא מני ר' שמעון היא דאמר מייתי ומתני.** כדאמרי' בפרק בתרא דמסכת מנחות (דף קה.) רבי שמעון אומר למחרת מביא אשמו ולוגו עמו ואומר אם מצורע הוא זה אשמו וזה לוגו ואם לאו אשם זה יהא שלמי נדבה ואותו אשם טעון שחיטה בצפון ומתן בהונות הכא נמי מייתי אשם מצורע ומתני: **תגלחת ג' ושלישית לפרים חיות אינו צריך.** להבא שכבר הבא בתגלחת ראשונה: מאי איט לך למימר דמיבעיא ליה לאיתויי דילמא מוחלט הוא ולא טמא ותגלחת ראשונה עלתה לו לימי חלוטו ותגלחת שניה זו היא של ימי ספרו וצריך להבא קרבן מצורע להכי הוא דאמר דלייתי חטאת העוף[ח] בתגלחת שניה ובתגלחת שלישית חדא לספק חלוטו וחדא לספק טומאה דנזירות דבתגלחת שניה איכא למימר שמא מוחלט הוא וחטאת העוף עולה לימי ספרו. וא"ת והא בחטאת בהמה הוא דמיתייב ולא בחטאת העוף אי לאו דליהוי עני[ז] לפי שאין חטאת בהמה באה על הספק[ח] לפי שאינה נאכלת מספק והויא לה כחטאת שנתכפרו בעליה ומיתסר לאיתויי לפי שאין מביאין קדשים לבית הפסול תקון[ט] דרבנן שיהא כותב כל נכסיו לאחרים והוי עני ומביא חטאת העוף הבאה על הספק כדאמר בפ' מי שאמר הריני נזיר (לעיל דף כט.) אע"פ שאינה נאכלת וה"ג תני עלה בתוספתא (פי"ו ה"ח) בבריתא[י] ומפרשינן לה נמי הכי בפרק בתרא דמסכת נדה (דף ע.) גבי שני מצורעים שנתערבו קרבנותיהם וכו' ואי אמרת דמוחלט וטמא הוא ושתי תגלחיות הראשונות עולות לו לתגלחת חלוטו וימי ספרו הילכך בתגלחת שניה מיבעי ליה לאיתויי חטאת העוף במקום חטאת בהמה שהיא מחוייב להביא ואידך חטאת העוף דקמייתי בתגלחת שלישית תיהוי לספק טומאה ועולת בהמה שבזו ושבזו תיהוי נדבה ואיכא נמי למימר דילמא לאו מצורע הוה אלא נזיר טמא ותגלחת ראשונה עלתה לו לתגלחת טומאה דנזיר ותגלחת שניה לתגלחת טהרה לכך מביא עולת בהמה דהויא חובתו והחטאת בספק ובתגלחת רביעית מביא קרבן טהרה[כ] חטאת דבהמה ועולה ושלמים ומתני: ואם אפשר לגלח שנית עד שלשים דשמא אינו מוחלט והשמיני יעלה למנין שלשים ויום אחד[10] יגלח [שמא][11] מוחלט הוא והוו להו הכי שני תגלחיות לחלוטו והיינו דקאמר אוכל קדשים לאחר שלשים וז' והיינו יום ל"ח וסוף שבעה ימים יגלח שלישית כדין נזיר טמא ויום ל"ח יעלה לו למנין ז' וביום השמיני יתחיל למנות נזירות טהרה[12] ט) (לישנא אחרינא) וביום שלשים ואחד יגלח תגלחת נזיר ליטהר והיינו דקאמר ושותה יין ומיטמא לאחר ע"ד דהיינו יום ע"ה: **טמא ודאי מוחלט[13] ודאי אוכל בקדשים לאחר ח' ימים ושותה יין ומיטמא למתים וארבעה ימים.** דמאחר שהוא מוחלט ולאי יום תחילת נזירותו יגלח וביום שבעה יגלח[14] וביום שמיני יביא קרבנות מצורע ובו ביום יהא מותר לאכול בקדשים ואי לאחר ח' לאו דוקא אלא ח' עצמו ובשביל שהוא טמא יספור[ט] ז' על יום שמיני של חלוטו וביום הז' יגלח וביום השמיני יביא קרבנות טומאה ויתחיל למנות נזירות טהרה שלשים כ) על יום שמיני וביום שלשים ואחד יגלח ויביא קרבנות טהרה והיינו דקאמר ושותה יין ומיטמא למתים לאחר מ"ד ימים דהיינו יום מ"ה:

נזיר

ה"ג **תגלחת ראשונה מביא צפרים.** לספק מוחלט אחת שחוטה ואחת משלמת וחטאת העוף לספק נזיר טמא ועולת בהמה לספק נזיר טהור ועולת העוף דלא אייתי כדין נזיר טמא ק"ל[1] ושמא מספק לא הקריבוהו וכן צריך לומר דשלמים דנזיר טהור לא הקריבוהו אלא הקריבו לספק נזיר טהור רק קרבן להתירו בתגלחת וכדאמרי' גילח על ל' משלשתן יצא: ה"ג אינה מביא חטאת העוף לאו משום דנזירות טומאה[2] יעלה לו למנין שבעה וביום השמיני יתחיל למנות דבנזיר טמא ליכא לספוקי בתגלחת שניה אלא משום ספק מוחלט ואף עולת בהמה שמא[3] לא היה מוחלט כי אם נזיר טמא: שלישית מביא חטאת העוף. דאולי היה טמא ותגלחת של מוחלט לא יעלה לתגלחת לא לנזיר טהור ולא לנזיר טמא כדפרישית[4] בסמוך: ועולת בהמה. דשמא מוחלט הוא אך לא טמא: **רביעית.** לליכא לספוקי לא במוחלט עוד ולא בטמא עוד מביא קרבן טהרה משלם: **אמרת.** כמו אמר מר תגלחת ראשונה מביא לפורין וחטאת העוף ועולת בהמה ממה נפשך אי ודאי מצורע הוא ולא טמא הוא הלפורין לחובתו וחטאת העוף ספק אזלא לקבורה ועולה הוי נדבה. דשמא מוחלט הוא אך לא יעבור: **והא** בעי אשם ר' שמעון היא דאמר מייתי ומתנה. דאמר בפרק התערובת (זבחים דף עו.) ובפרק בתרא דנדה (דף ע.) דאשם נמי מתנה בשלמים אף כי ממעט זמן אכילתן אי לאו מצורע הוא ובודאי טמא הוא חטאת העוף חובתו לפרים אבראי ולא הוו חולין בעזרה ועולת בהמה הויא נדבה ואי לאו מצורע הוא ולאו טמא הוא ציפורין אבראי קא מתעבדין חטאת העוף לקבורה עולת בהמה הויא חובתו והא בעי אשם רבי שמעון היא[5] דאמר מייתי ומתני תגלחת שניה ושלישית ציפורין לא צריך דהא עביד מאי איכא דילמא ודאי מוחלט הוא חדא לספק ספרו וחדא לספק טומאתו תגלחת רביעית מביא קרבן טהרה ומתני ואי

מתנה בשלמים אף כי ממעט זמן אכילתן אי לאו מצורע הוא ובודאי טמא הוא חטאת העוף חובתו לפרים אבראי ולא הוו חולין בעזרה ועולת בהמה הויא נדבה ואי לאו מצורע הוא ולאו טמא הוא ציפורין אבראי קא מתעבדין חטאת העוף לקבורה ועולת בהמה הויא חובתו והא בעי אשם רבי שמעון היא דאמר מייתי ומתני תגלחת שניה ושלישית לפרים חיים[5] דשביל מוחלט לא צריך דהא עביד מאי איכא למימר דילמא ודאי מוחלט הוא ליה חדא לספק [ספרו] וחדא לספק טומאתו תגלחת רביעית מביא קרבן טהרה ומתנה:[6] **ספק טמא** ומוחלט ודאי אוכל בקדשים לאחר שמנה ימים. כלומר ביום השמיני ולאחר לאו דוקא ביום ראשון לנזירותו מגלח לחלוטו ושב מחוץ לאהלו שבעת ימים וביום [השביעי] יגלח וביום השמיני יביא קרבנות מצורע ובו ביום מותר לאכול בקדשים ועתה אם היה טמא ודאי יספור ז' ויזה שלישי וז' ויגלח בז' אבל עתה שהוא ספק דילמא לאו טמא הוא אלא טהור מוחלט ולכך לגלחו בתוך שלשים אי אפשר דילמא לאו טמא הוא ורחמנא אמר תער לא יעבור על ראשו עד מלאת ולכך ימנה שלשים ויום שמיני עולה לו וביום שלשים ואחד יגלח כדין כל נזיר שמגלח יום שלשים ואחד כדאמר בפ' קמא (לעיל דף ה.): הרי ביום שלשים[6] יגלח תגלחת שלישית דשמא[7] נזיר טמא הוא והימים הראשונים יפלו ולריך למנות שלשים יום עוד וביום שלשים ואחד יגלח תגלחת נזיר טהור והיינו דקאמר ושותה יין ומיטמא למתים לאחר ששים ושבעה ימים דהיינו [יום] ס"ח זה הכלל אי אפשר לעשות דין נזירות טומאה ולא נזירות טהרה עד תוס ימי חלוטו ואינו קרוי מחוסר כפורים ליאסר בקדשים אלא בשביל מוחלט שטומאתו מגופו:

מוחלט ספק **טמא**[8] **ודאי אוכל בקדשים אחר שלשים ושבעים וארבעה ימים.** מאחר שאינו ודאי מוחלט לא יגלח אוס תגלחת כי אם לסוף ז' אחר הזאה שלישי וז' ומגלח בשביעי ובשמיני מביא קרבן חטאת העוף[ט] ונזירות[9] טומאה ואי אפשר לגלח שנית עד שלשים דשמא אינו מוחלט והשמיני יעלה למנין שלשים ויום אחד[10] יגלח [שמא][11] מוחלט הוא והוו להו הכי שני תגלחיות לחלוטו והיינו דקאמר אוכל קדשים לאחר שלשים וז' והיינו יום ל"ח וסוף שבעה ימים יגלח שלישית כדין נזיר טמא ויום ל"ח יעלה לו למנין ז' וביום השמיני יתחיל למנות נזירות טהרה[12] ט) (לישנא אחרינא) וביום שלשים ואחד יגלח תגלחת נזיר ליטהר והיינו דקאמר ושותה יין ומיטמא לאחר ע"ד דהיינו יום ע"ה: **טמא ודאי מוחלט[13] ודאי אוכל בקדשים לאחר ח' ימים ושותה יין ומיטמא למתים לאחר ארבעים וארבעה ימים.** דמאחר שהוא מוחלט ולאי יום תחילת נזירותו יגלח וביום שבעה יגלח[14] וביום שמיני יביא קרבנות מצורע ובו ביום יהא מותר לאכול בקדשים ואי לאחר ח' לאו דוקא אלא ח' עצמו ובשביל שהוא טמא יספור[ט] ז' על יום שמיני של חלוטו וביום הז' יגלח וביום השמיני יביא קרבנות טומאה ויתחיל למנות נזירות טהרה שלשים כ) על יום שמיני וביום שלשים ואחד יגלח ויביא קרבנות טהרה והיינו דקאמר ושותה יין ומיטמא למתים לאחר מ"ד ימים דהיינו יום מ"ה:

מסורת הש"ס

א) [לעיל טו. תוספתא פ"ו], ב) גר' מ"מ סוף, ג) זבחים עו. מנחות קה. נדה ע., ד) [ויקרא יד], ה) גר' מ"מ בסוף [וכ"ה בכ"י], ו) [נגעים פי"ד מ"ג], ז) שיך לע"ב, ח) גר' מ"מ כנזיר טמא, ט) גר' מ"מ שלשים יום, י) גי' מ"מ מ' עם יום שמיני, כ) גר' מ"מ יום עם יום שמיני,

תורה אור השלם

1. כָּל יְמֵי נֶדֶר נִזְרוֹ תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מְלֹאת הַיָּמִם אֲשֶׁר יַזִּיר לַיְיָ קָדֹשׁ יִהְיֶה גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ: במדבר ו ה

נוסחת הריב"ן

א) דקרבן טומאה בנזירות הוי בספק כו' הוא ולא אפשר להקריבה ועולה דקמייתי קרבה נדבה: ב) בכ"י איתא בה"ל ואי לאו מצורע ודאי הוא אלא טמא מת הוא הלכך האי חטאת העוף דקמייתי זו היא חובתו ולאשם לעולת העוף לא מיישינן אי לא מייתי להו היון דלא מעכבי והאי דקמייתי לפרים נמי לא מיישינן דאבראי קא מתעבד': ועולת בהמה דקמייתי הויא חובתו נ"ל ואי לאו מצורע ודאי הוא כו': ג) (בתגלחת שניה כו' לימי ספרו) ליתא בכ"י: ד) היון דאבראי הוי חטאת העוף הוא דמייתי לפי שאין כו': ה) מפני שאינה כו' דהויא לה כו': ו) תקון ליה רבנן כו' על הספק אע"פ שאינה והשאר ליתא: ז) ומפרש לה בפרק בתרא: ח) משלם חטאת כו' ומתנה אם ודאי נזיר הוא עכשיו והיה מוחלט וטמא עולה דאשה שבטולן תגלחות הן עולת נדבה חו מוכה ושאר קרבנותיו ואם:

גליון הש"ם

גמ' וחטאת העוף כו' לקבורה. ע' סוף תמורה במתני':

יט א ב מיי' פ"י מהל' מזירות הל"ח:

כ ג מיי' שם הל"ב ד ה ו ז ח וע"ש בכ"מ:

הגהות התוספות

1. ר"ת קשיא לן. 2. צ"ל לאו משום נזיר טמא. וכ"ה בס"י. ומתיבא יעלה עד יתחיל למנות, נמחק. 3. צ"ל יביא דשמא. 4. צ"ל כדמפרש. 5. צ"ל חיות. 6. צ"ל שלשים ושמנה. 7. צ"ל ושמא. 8. צ"ל ומוחלט. 9. צ"ל למזירות טומאה. 10. תיבת ואחד נמחק. 11. צ"ל ושמא. 12. צ"ל מזירות טהרה שלשים ואחד. 13. צ"ל ומוחלט. 14. צ"ל יגלח תגלחת שניה.

פי' הרא"ש

אמרת. כמו אמר מר: ר"ש היא דאמר בפ' התערובת ובפ' בתרא דנדה דמייתי אשם ומתני ומתני בשלמים ולא חייש על מה שממעט זמן אכילתו ומביא קדשים לבית הפסול: **הויא חדא לספק ספרו וחדא לספק טומאתו.** פי' חטאת הנוף על תגלחת שניה הוי לספק סוף ימי ספרו ושל תגלחת שלישית הוי לספק ימי טומאתו.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

נזיר טהור ומצורע מהו שיגלח תגלחת אחת ועולה לו לכאן ולכאן אמר להן נזיר להעביר ומצורע לגדל. כלומר נזיר להעביר שער מכל וכל שאינו צריך עוד לשער שיגדלנו לשום מצוה אבל תגלחת ראשונה של מצורע לגדל שער ולגלחו שניה לפני יום הבאת קרבנות והואיל וחלוקות זו מזו לא יפטרו זו את זו: ולא תעלה לו בימי ספרו בתמיה יהא מגלח תגלחת שניה של מצורע שגם היא להעביר מדוע לא תעלה לו לתגלחת נזירות טהרה אמר להן זה לפני זריקת דמים תגלחת דמצורע דכתיב וביום השביעי יגלח ורחץ במים וטהר וביום השמיני יקח שני כבשים בני שנה[1]: וזו. תגלחת נזיר לאחר זריקת דמים דכתיב וגלח הנזיר פתח אהל מועד ולקח[2] שער ראשו ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים:

ותעלה לימי [צרעתו] וטומאתו לתגלחת נזיר טמא אמר להן טמא לאחר ביאת מים. כדכתיב וגילח ראשו ביום טהרתו ביום ד) השמיני[3] יגלחנו ביום טהרתו משמע לאחר טהרתו והכי דריש ליה בספרי ומצורע לפני ביאת מים דכתיב וביום השביעי יגלח כל שערו ורחץ את (כל) בשרו במים וטהר: אמרו לו יפה אמרת. כמו לשון אחר הוא כבמה ספרים ולא[4] גרסינן בעי רב דימי: וזה לפני ביאת מים. מצורע: וזה לאחר ביאת מים. תגלחת נזיר טמא כדפרישית:(ה) זה לפני זריקת דמים. תגלחת[5] נזיר טהור: **הני ד' תגלחיות משום מצוה.** כלומר כולהון משום מצוה וצריך תער אף לשלישית ואפי' טמא ודאי ומוחלט ודאי שטעון ארבע תגלחיות ותגלחת שלישית אינה אלא לנזיר טמא ולפי דעתי[6] לא מהדר אארבע תגלחיות דמתני' דאיירי בספק מוחלט וספק טמא אין במשנתינו תגלחת שלא תוכל להסתפק או במוחלט או בנזיר טהור ודאי[7] מצורע ונזיר טהור נפקא לן מקראי בפ' אלשם מינין (לעיל דף מא.) דבתער ונזיר[8] טמא נמי גמרינן לה מנזיר טהור וסוגיא[9] דהש"ס הוא דסלקא הכי ולרמי בר חמא מיבעיא ליה ובקוצר היה יכול לומר תגלחת נזיר טמא צריכה תער או אינה צריכה תער אלא דנקט הני תגלחיות משום דאייריהו בהו בסוגיין במוחלט ודאי וטמא ודאי דמגלח ארבע תגלחיות: אי אמרת משום איעבורי שער אפי' סכייה נשא. ולריך לומר דגילח מקצת השער במספריים או בתער אשם סך נשא בכל ראשו או לא הדר כדאמרי' בפ' המוכל (נ"ל דף פו.) ולא מצי למיעבד תגלחת של טהרה וה"ה דמלי למיבעי אי מגלחו במספריים:

(ה) ואי ודאי נזיר הוא עולה הראשונה חובה וזו נדבה ואם טמא ומוחלט הוא עולה הראשונה נדבה וזו חובה וזה שאר קרבנו [1]טמא ספק ומוחלט ודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים ושותה יין ומיטמא למתים לאחר ששים ושבעה ימים [2]מוחלט ספק וטמא ודאי אוכל בקדשים לאחר שלשים ושבעה ימים ושותה יין ומיטמא למתים לאחר שבעים וארבעה ימים [3]טמא ודאי ומוחלט ודאי אוכל בקדשים לאחר שמונה ימים ושותה יין ומיטמא למתים לאחר ארבעים וארבעה ימים [6]שאלו תלמידיו את ר' שמעון בן יוחי נזיר טהור ומצורע מהו שיגלח תגלחת אחת ועולה לו לכאן ולכאן אמר להן [7]אינו מגלח אמרו לו למה אמר להן אילו זה לגדל וזה לגדל וזה להעביר וזה להעביר יפה אתם אומרים עכשיו נזיר להעביר ומצורע לגדל ולא תעלה לו לימי חלוטו ותעלה לו לימי ספרו ואמר להן אילו זה לפני זריקת דמים וזה לפני זריקת דמים יפה אתם אומרים אלא [8] מצורע לפני זריקת דמים ונזיר לאחר זריקת דמים ולא תעלה לו לימי צרעתו ונזירותו ותעלה לו לימי צרעתו וטומאתו אמר להן אילו זה לפני ביאת מים וזה לפני ביאת מים יפה אתם אומרים אלא טמא לאחר ביאת מים מצורע לפני ביאת מים אמרו לו יפה אמרת שלא תעלה לו לימי ספרו ולנזירותו ותעלה לו לימי חלוטו וטומאתו דזה לגדל וזה לגדל הוא אמר להן (9) נזיר טהור והוא מצורע זה לגדל וזה להעביר ואם נזיר טמא והוא מצורע זה לפני ביאת מים וזה לאחר ביאת מים

תני

ואם ודאי נזיר היה. מתחילה ולא מוחלט ולא טמא הרי עולה רלשונה חובה וזו נדבה וכן כולן חוץ מן הרלשונה: **ואלו הן שאר קרבנותיו.** שעדיין לא הביא: **ואם טמא ספק ומוחלט ודאי.** (ד) ביום ראשון של נזירותו אוכל בקדשים לאחר ח' ימים שהיא תגלחת שניה של ימי ספרו שבתחילה יום ראשון של ימי נזירותו שהיא תחילה לימי חלוטו ולסוף ז' תגלחת השנית של ימי ספרו לדכתיב(ב) וביום השביעי יגלח וגו' ולמחר שהוא יום ח' יביא קרבנו כדכתיב ביום ח' וגו' (ג) ואוכל בקדשים (ו) כשהביא כפרתו כדתנן שתגלחת הנגע דוחה לתגלחת הנזיר בזמן שהוא ודאי וכיון שהביא קרבן צרעתו אוכל בקדשים אבל נשתה יין וליטמא למתים ולמחר ס"ז ימים אשם בא לו לגלח נזירות טהרה לאחר שעשה שלשים אחר ז' ימי ספרו יש לומר שמא מוחלט וטמא היה ותגלחת ראשונה עלתה לו לימי ספרו וזו של עכשיו לימי טומאתו ועדיין צריך למנות לו שלשים יום לנזירות טהרתו שהן בכלל ס"ז ימים ואח"כ מותר לשתות ביין: הכי גרסינן **מוחלט ספק וטמא ודאי אוכל בקדשים לאחר ל"ז ושותה יין ומיטמא למתים לאחר ע"ד.** כיון שהוא טמא ודאי מגלח לסוף שבעה ומתחיל ומונה (ז) שלשים ומגלח נזירות טהרה וכשבא לו לשתות ביין אומרים (ח) שטמא מוחלט וטמא היית ושתי תגלחיות הללו הן של שני ימי חלוטו ושל ימי ספרו ועדיין אי אתה מותר אלא באכילת קדשים דהייגו לאחר ל"ז וחוזר ומונה שבעה לתגלחת טומאה ואח"כ שלשים לנזירות טהרה ומגלח שותה ביין ומיטמא למתים לאחר ע"ד יום: **טמא ודאי ומוחלט ודאי.** מגלח לתגלחת ראשונה של צרעת עכשיו ומכאן עד ז' ימים לתגלחת שניה דכתיב שתגלחת הנגע דוחה לתגלחת הנזיר בזמן שהוא ודאי ואוכל (ט) ביום ח' שמביא

(ו) קרבנות בקדש וחוזר ומונה שבעה ומגלח נזיר טומאה וחוזר ומונה שלשים ומגלח נזירות טהרה מגלח שותה ביין ומיטמא למתים לאחר ארבעים וארבעה ימים: **שאלו תלמידיו את ר' שמעון בן יוחי מפני מה נזיר טהור אינו למצורע.** כלומר נזיר והוא מצורע ובא לו לגלח תגלחת צרעתו (ז) ביום שבשלמה צרעתו וביום שבשלמו ימי נזירותו מה טעם אינה עולה לו תגלחת זו לכאן ולכאן: **אמר להן.** אם אלו שתי תגלחיות שוות שיהו זו לגדל וזו לגדל לו שתיהן להעביר יפה אתם אומרים עכשיו היאך [אתם] אומרים שיהו עולין לו לכאן ולכאן שתגלחת נזיר הוא להעביר ותגלחת מצורע לגדל שמכאן ועד ז' ימים צריך לגלח תגלחת שניה:

תא

אמרו לו ולא תעלה לו לימי חלוטו. בשביל שהוא להעביר ושל מצורע לגדל: **אלא תעלה לו לימי ספרו.** ששתיהן להעביר שמכאן והילך אינן צריכין לגדל שער (ח) וכבר גדל לו כדי לכוף ראשו לעיקרו: **עכשיו מצורע מגלח לפני זריקת דמים.** שהרי ביום השביעי מגלח וביום השמיני מביא קרבנותיו: **ונזיר מגלח לאחר זריקת דמים.** דכתיב [במדבר ו] ואת האיל יעשה זבח שלמים ליי' והדר כתיב וגלח הנזיר כו' היאך אתם אומרים שיהא עולה לו תגלחת א' לכאן ולכאן: **אל"ל לא תעלה לימי ספרו ונזרו.** בשביל שזה לפני זריקת דמים וזה לאחר זריקת דמים אלא תעלה לו לימי צרעתו של ימי ספרו וטומאתו דנזיר שנטמא במת ומצורע שתהא תגלחתו עולה לכאן ולכאן דזה וזה מגלח לפני זריקת דמים ששניהן מגלחין כז' ז) ומביאין קרבן בח' שלהן: **אמר להן אילו שניהן מגלחין לפני ביאת מים יפה אתם אומרים.** אבל טמא מגלח לאחר ביאת מים מיד דטהר: **אמר להן אילו שניהן מגלחין לאחר ביאת מים** ז): הכי גרסי' **אמרו לו יפה אמרת אלא תעלה לו** (ו) **לימי ספרו לימי נזירותו ותעלה לו לימי חלוטו ולימי טומאתו אזה לגדל וזה לגדל.** אמרו לו תקן הדבר אלא תעלה לו תגלחת לימי ספרו בימי נזיר טהרתו שמצורע בימי ספרו מגלח לפני זריקת דמים ביום השביעי ונזיר מגלח ביום הבאת קרבנותיו לאחר זריקת דמים אבל תעלה לו תגלחת אחת לימי טומאתו ולימי חלוטו אזה וזה מגלחין לגדל שיער אחר מצורע בימי חלוטו מגלח כדי לגדל שיער (ט) אחר ונזיר טמא מגלח כדי לגדל שיער אחר שיהא מגלח לנזירות טהרתו: **אמר להן.** לכך אין עולה לו תגלחת אחת מכולן לב' תגלחיות שאם נזיר טהור הוא והוא מצורע (י) בימי חלוטו (א) מגלח כדי לגדל ונזיר להעביר ואם נזיר טמא הוא והוא מצורע אע"פ ששניהן לגדל עדיין אין עולה להן תגלחת אחת לכאן ולכאן שמצורע מגלח לפני ביאת מים (ב) וכן נזיר טהור ומצורע בימי ספרו אע"פ ששניהם להעביר הואיל ומצורע בימי ספרו מגלח לפני זריקת דמים ונזיר טהור לאחר זריקת דמים כמו שמפורש למעלה [ולכך] אין תגלחת אחת עולה לשתיהן:

תני

ואם ודאי נזיר היה. (ד) בקדשים בו ביום שהיא כפרתו: (ג) ומונה מזירות טהרה כו': (ו) שבשביל שלהן: (ז) ומצורע לפני ביאת מים דכתיב וביום השביעי יגלח את כל שערו ואח"כ כתיב ורחץ את בשרו וטהר: (ח) שלא תעלה לו לימי ספרו ולימי חלוטו ותגלחת אחת לימי ספרו ולימי זירות: (ט) שיער בעבור גילות ביום שמיני ומצמ"ל לגלח לשלשים מזירות טהרתו הס"ד: (י) שמצורע בימי חלוטו: (כ) ונזיר טמא לאחר ביאת מים וכן נזיר כו' ומצורע מגלח לפני כו':

הגהות הב"ח

(א) גב' דאי ודאי מזיר: (ב) שם אלא עכשיו מצורע לפני זריקת: (ג) שם אמר להן אם מזיר טהור: (ד) רש"י ד"ה ואם טמא כו' ולא היה ביום ראשון: (ה) ד"ה טמא ולא וכו' ואוכל בקדשים ביום ח' שמביא קרבנות וחוזר כע"ל: (ו) ד"ה אלא תעלה וכו' דכבר גדל: (ז) ד"ה וכו' הכי גרסינן אמרו לו יפה אמרת אלא תעלה לו לימי ספרו ולימי חלוטו ולימי נזירותו ותעלה לו לימי חלוטו וכו' אמרו לו תקנת הדבר אלא תעלה לו תגלחת אחת לימי ספרו ולימי נזירו: (ח) ד"ה אמר להן כאן וכו' בימי חלוטו מצורע מגלח כדי לגדל:

הגהות התוספות

1. מיעות בני שנה נמתק.
2. ל"ל ולקח אח. 3. ל"ל השביעי. 4. ל"ל וכמה ספרים לא גרסינן ליה. ומיעות בעי רב דימי נמתק.
5. ל"ל תגלחת מצורע. וזה לאחר זריקת דמים, תגלחת מזיר טהור. 6. מיעות "ולפי דעתי" מיותר ול"ל ולא מהדר. 7. ל"ל והא ודאי.
8. ל"ל אלא בתגלחת אח כל מזיר טמא נמי קא מיבעיא ליה. ואע"ג דבפ' ג' מיניו (דף מב.) אמרינן דבעיא תער דגמרינן לה כו'.
9. ל"ל סוגיא.

נוסחת הריב"ן

א) בקדשים בו ביום מיון שהביא כפרתו: ב) ומונה מזירות טהרה כו': ג) אומרים לו אמא כו' ואח"כ לנזירות כו' ע"ל הס"ד: ד) קרבנותיו כו' ומגלח מזירות: ה) תגלחת צרעתו ביום שבשלמו ימי וכו': ו) בשביעי שלהן: ז) ומצורע לפני ביאת מים כדכתיב ביום השביעי יגלח את כל שערו ואח"כ כתיב ורחץ את בשרו וטהר: ח) שלא תעלה לו לימי ספרו ולימי מיזותו ותעלה לו לימי חלוטו כו' תגלחת אחת לימי ספרו ולימי מזירות: ט) שיער בעבור גילות ביום שמיני ומצמ"ל לגלח לשלשים מזירות טהרתו הס"ד: י) שמצורע בימי חלוטו: כ) ונזיר טמא לאחר ביאת מים וכן נזיר כו' ומצורע מגלח לפני כו':

א) [תוספתא פ"ה ע"ב], ב) [ויקרא יד], ג) [שם], ד) ל"ל השביעי, ה) עי' ל"מ, ו) שיין לקמ ס"ח.

כא א מיי' פ"ו מהל' מזירות הל"א:
כב ב מיי' שם הלכה יא:
כג ג מיי' שם הל"ב:
כד ד מיי' שם הל"ח:

פי' הרא"ש

ספק טמא ומוחלט ודאי. אוכל בקדשים לאחר ח' ימים כי יום [ראשון] לנזירותו מגלח לחלוטו וישב מחוץ לאהלו ז' ימים וביום הז' מגלח [פעם] ב' ובח' מביא קרבנותיו בו ביום ואוכל בקדשים מיד. והאי דקאמר לאחר ח' ימים לאו דוקא. ומונה ל' יום ויום הח' מן המנין וביום ל"א יגלח דכיון שנטהר מצרעתו אינו מגלח אלא עד יום ל"א כשאר נזירים אע"פ שעדיין אינו שותה יין ומטמא למתים דשמא נזיר טמא היה ואותו יום ל"א שהוא יום ל"ח לנזירותו עולה לו לנזי' טהרה ומגלח יום ל"א שהוא ס"ח לנזירו' והיינו דקאמר ושותה יין ומטמא למתים לאחר ס"ז דהיינו יום ס"ח: **מוחלט ספק וטמא ודאי אוכל בקדשים אחר ל"ז ימים.** דמאחר שאינו מוחלט ודאי א"א לו לגלח מיד אלא מזה ג' וד' ומגלח בח' ומביא קרבן נזי' טמא ומביא צפרים לספק חלוטו: וא"א לו לגלח עד סוף ל' דשמא לאו מוחלט הוא. וביום ל' דהיינו ל"ז לנזיר' מגלח דכיון דיש עליו ספק צרעת מגלח ביום ל' כדפי' לעיל וביום ל"ח יביא עולת בהמה לספק נזי' טהרה וחטאת העוף לספק ואוכל בקדשים בו ביום. ושמא מוחלט הוא והויין הנך ב' תגלחות לחלוטו ולספורו ולסוף ד' ימים יגלח ג' לטומאתו. ויום ל"ח עולה לו למנין השביעי. וביום הח' יתחיל למנות נזיר' טהרה ומגלח יום ל"א והיינו דקאמר ושותה יין ומטמא למתים אחר ע"ד ימים: **טמא ודאי ומוחלט ודאי.** אוכל בקדשים לאחר ח' ימים דכיון שהוא מוחלט ודאי מגלח ביום הא' ה) וביום הז' מביא נזי' טמא ומתחיל בו ביום למנות ל' יום ומגלח ביום ל"א. והיינו דקאמר שותה יין ומטמא למתים אחר מ"ד ימים: **פפני מה נזיר טהור אינו במצורע ותעלה תגלחת צרעתו לנזירותו** כגון אם נחלט ביום השלמת נזירותו ונתרפא וגילח לצרעתו תעלה לו גם לנזי' ובמתני' אמרי' דצריך ד' תגלחות משום דתגלחת צרעתו לא עלתה לו לנזירותו: **נזיר להעביר** הוא מעביר שערו לגמרי ואינו צריך לגדלו עוד לשם מצוה: **ומצורע לגדל** בתגלחת ראשונה של מצורע צריך לגדל שערו כדי לגלחו שנית לאחר ימי ספרו. והואיל וחלוקים זה מזה אין עולין של זה לזה: ויעלו לו לימי ספרו שגם הוא להעביר: **זה לפני זריקת דמים.** גלוח מצורע דכתיב וביום השביעי יגלח ורחץ בשרו במים. וביום השמיני יקח ב' כבשים. וזו **תגלחת נזי' לאחר זריקת דמים** דכתיב וגילח הנזיר פתח אהל מועד ולקח את שער ראשו ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים: **ותעלה לימי טומאתו.** לתגלחת נזי' טמא: **טמא לאחר ביאת מים** דכתיב וגלח ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו. ביום טהרתו משמע אחר טהרתו. והכי דריש לה בספרי: **ומצורע לפני ביאת מים** דכתיב וביום השביעי יגלח את כל שערו ורחץ בשרו במים וטהר. יש בספרים לישנא אחרינא עד תנא ר' חייא זה לפני ביאת מים וכו' כדפ' לעיל:

ה) ל"ל וביום הז' יגלח תגלחת שניה וביום הח' יביא קרבנות מצורע וחוחר ומונה ז' ומגלח מזירות טומאה ומתחיל כו'.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

תא שמע ומגלח ארבע תגלחיות ש"מ משום מצוה ש"מ. יש מפרשים דלייק מדכולל אותם ביחד מ"כ דמיין אהדדי וכולהו בתער אף האלישית שהיא לספק זיר טומ"ת גם יש בספרים כתוב ואי ס"ד משום עיבורי טומאה אפילו בג' נמי סגי וקשיא לן מאי מייתי והלא בכל התגלחיות יש להסתפק אי במגלורע או בזיר טהור אף בשלישית ומשמע י"ל דאע"ג דבתגלחת שלישית איכא לספוקי תגלחת בזיר[1] טהור שהיא לריכה תער מ"מ אם לא היתה תגלחת טומאה לריכה תער משום ספק דזיר טהור לא היה[2] לריך גילוח שהרי עדיין לא היה מותר לשתות יין:

הדרן עלך שני נזירים

הכותים[3] **אין להם נזירות.** ותין קרבנן קרב אף על גב דמקבלין מהם נדרים ונדבות ובגמרא מפרש מנלן: **נשים ועבדים יש להן נזירות.** בגמרא מרבה להן: **כופה את עבדו.** שמוחה על נזירותו בגמרא מפרש טעמא: **מנהני מילי.** דעובדי כוכבים אין להם נזירות הלא בשאר נדרים דינן כישראל דכתיב איש איש לרבות עובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל והכא נמי נדר הוא: **דת"ר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה' וגו' בני ישראל ולא עובדי כוכבים.** אם קבלו נזירות אינו כלום ומותרין לשתות יין ואין מביאין קרבנות נזירות עליהם: לומה לי קרא לרבות לעבדים והא אמרינן כל מלוה שאשה חייבת עבד חייב בה. כלומר הא קיימא לן הכי ובפ"ק[1] דקדושין (דף כג.) יליפינן לה: **שאני הכא דקאמר קרא לאסור איסר על נפשו מי שנפשו** קנויה לו **יצא עבד.** ולא"ג דלתכתיב לגבי נדרים מ"מ בפ"ק דנדרים (דף ג.) מקשינן נזירות לנדרים מלנדור נדר נזיר להזיר: **והא** גבי ערכין דכתיב **בני ישראל ותניא בני ישראל מעריכין.** לומר ערכי עלי או ערך פלוני עלי: ואין העובדי כוכבים מעריכין. אף כי נודרים נדרים ונדבות כישראל: יכול לא יהו נערכים. אם אמר ישראל ערך עובד כוכבים עלי: ת"ל אים. והכא נמי גבי נזיר נימא דאהני מיעוטא דבני ישראל לומר בני ישראל ונודרים[4] ומביאין קרבן אבל העובדי כוכבים אין נודרים ומביאים קרבן יכול לא יהו נודרים כלל לאסור ביין ובטומאה ת"ל אים דהכי נמי אמר הש"ס בסמוך: **למאי אילימא לענין ירושה.** דסתם מקוס שנאמר בו אב לענין ירושה קרוב אחיו: **מי שמוחר על כיבוד [אב].** אבל עובד כוכבים לא מוחלר: **מידי** [בנזיר בכבד] אבין כתיב ועגיל כי קאמר לענין ירושה לא פריך הכי דסתם אב נקרא אב לענין ירושה: ולמא

תני רבי חייא זה לפני ביאת מים (חיים) וזה לאחר ביאת מים זה לפני זריקת דמים וזה לאחר זריקת דמים: שתגלחת הנגע וכו': בעי רמי בר חמא הני ארבע תגלחיות דקאמר משום מצוה או משום אעבורי שיער טומאה למאי נפקא מינה לעבורי[6] בנשא אי אמרת משום מצוה לעבורי בנשא לא ואי אמרת משום אעבורי שיער טומאה אפילו סביה נשא נמי מאי אמר רבא ת"ש ומגלח ארבע תגלחיות אי סלקא דעתך משום עבורי שיער טומאה אפילו בשלש נמי סגיא ליה שמע מינה משום מצוה שמע מינה:

הדרן עלך שני נזירים

הכותים [א]אין להם נזירות [ב]נשים ועבדים יש להן נזירות חומר בנשים [ג]שהוא כופה את עבדו [ד]ואינו כופה את אשתו: **גמ'** קתני הכותים אין להם נזירות מנא הני מילי דתנו רבנן [ה][1]דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים ואמרת אליהם לרבות את העבדים למה לי קרא האמרת [ו][ה]כל מצוה שהאשה חייבת בה עבד חייב בה אמר רבא שאני הכא [ז]דאמר קרא [2]לאסור איסר על נפשו במי שנפשו קנויה לו יצא עבד שאין נפשו קנויה לו [(ח)] הואיל ואין נפשו קנויה לו אימא גבי נזיר נמי לא קמשמע לן אמר מר דבר אל בני ישראל ולא לעובדי כוכבים וכל היכא דכתיב ישראל עובדי כוכבים לא והא גבי ערכין דכתיב [3]דבר אל בני ישראל [ט]ותניא בני ישראל מעריכין [י]ואין העובדי כוכבים מעריכין יכול לא יהו נערכין [יא]ת"ל איש שאני הכא דאמר קרא [4]לאביו ולאמו לא יטמא במי שיש לו אב למאי אילימא לענין ירושה [יב]והא"ר חייא בר אבין א"ר יוחנן [יג]עובד כוכבים יורש את אביו דבר תורה שנאמר [5]כי ירושה לעשו נתתי את הר שעיר אלא במי שמוזהר על כיבוד אביו מי כתיב כבד אביך גבי נזיר אלא אמר קרא לאביו ולאמו לא יטמא במי שיש לו טומאה יצא

פני רבי חייא. [(ו)]טומ"ת והוא מגלורע אין עולין לו לכאן ולכאן לפי שזה לפני ביאת מים וזה לאחר ביאת מים. נזיר טהור והוא מגלורע נמי אין עולין לו לכאן ולכאן שמגלורע מגלח לפני [ז]זריקה ונזיר טהור לאחר זריקת דמים: **בעי רמי בר חמא הני ארבע תגלחיות** ומגלח ד' תגלחיות מי אמר משום מצוה [ח]איתנהו ממ"נ תרתי קמייתא משום תרתי תגלחיות [ז]בגרעת ושלישית משום טומאה וריביעית משום [ה]נזיר דטהרה וכולן בתער: **או דלמא משום עבורי שיער טומאה.** איתנהו ואפילו מעביר לה בנשא שפיר דמי: **ואי ס"ד משום עבורי שיער טומאה.** הוא דמגלח אפילו בג' תגלחיות נמי סגיא דכיון דשתי תגלחיות שבמגלורע ושלישית של נזיר טומ"ת איכא עבורי שיער טומאה והאי דהדר מגלח בתגלחת רביעית הא איכא עבורי שיער טומאה ואמאי מגלח אלא לאו ש"מ דכולהו איתנהו משום מצוה לגלח ארבע תגלחיות ש"מ:

הדרן עלך שני נזירים

הכותים אין להם נזירות. דעובדי כוכבים שנדרו בנזירות אין נזירות חלה עליהן ומותרין לגלח ולשתות יין וליטמא לאמתים: **תומר בנשים מבעבדים שהוא כופה את עבדו.** שהעבד שנדר בנזיר יכול רבו לכופו לשתות ביין אבל אשתו שנדרה בנזיר אינו יכול לכופה (ט) וכיון שנדרה ושמע [ז]לה ולא היפר לה שוב אינו יכול להפר: **גמ' קתני הכותים.** אין מחייבין בנזירות אבל הנשים והעבדים מחייבין: **דת"ר דבר אל בני ישראל.** אים או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר וגו' [ז]בני ישראל ולא לעובדי כוכבים ולא לרבות: **ואמרת אליהם.** אים או אשה לרבות את העבדים שיש להן נזירות: **עבדים למה לי.** לרבויי קרא שיש להן נזירות: **הא אמרת.** במס' [ו]קדושין כל מצוה שהאשה חייבת בה כו' וכיון שהאשה חייבת בנזירות כלכתיבי[ח] אים או אשה אתרבו להו נמי עבדים: **שאני הכא.** גבי נזירות דאי לאו דאתי קרא אחרינא לרבויי עבדים לא הואי אמינא דעבדים מחייבי בנזירות משום דאמר קרא קרא גבי [ט] נזירות לאסור איסר כו' קמ"ל ואמרת אליהם לרבות את העבדים: **ואין העובדי כוכבים מעריכין.** שאם אמר ערכי עלי לא אמר כלום: **יכול לא יהו נערכין.** שאם אמר ישראל ערך [(ג)] [ח] זה עובד כוכבים עלי שלא יהו בדבריו כלום: **תלמוד לומר אים.** או אשה כי יפליא נדר בערכך נפשות לה' דאיתנהו בכלל ערך ונותן ערכו כפי שנותיו של עובד כוכבים [(ד)] הכא נמי גבי נזירות ליהוי עובדי כוכבים בתורת נזירות דאם אים נזירין להביא קרבן דכתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים ליתהנו בהו אים דליהוו נזירים אבל לא מביאין קרבן כדלקמן: **שאני הכא.** גבי נזיר [ט]מה שאינו בתורת נזיר כלל דאמר קרא לאביו ולאמו לא יטמא בתורת נזיר כלל דאמר קרא לאביו כוכבים: **אלמוד לומר אים.** או אשה כי יפליא נדר בערכך נפשות לה' דאיתנהו בכלל ערך ונותן ערכו כפי שנותיו של עובד כוכבים [(ד)] הכא נמי גבי נזירות ליהוי עובדי כוכבים בתורת נזירות דאם אים נזירין להביא קרבן דכתיב בני ישראל ולא עובדי כוכבים ליתהנו בהו אים דליהוו נזירים אבל לא מביאין קרבן כדלקמן: **שאני הכא.** גבי נזיר [ט]מה שאינו בתורת נזיר כלל דאמר קרא לאביו ולאמו לא יטמא בתורת נזיר כלל דאמר קרא לאביו כוכבים: **יצא עובד כוכבים שאין לו אב.** דאין אבות לעובד כוכבים: **אילימא לענין ירושה.** אימא הכי [(ה)] לאמו ולאביו במי שמוזהר על כיבוד אביו נא לך הכתוב לומר שלא יטמא בשביל נזירות שעליו ועובד כוכבים הואיל ואינו בכיבוד אביו אין נזירות חלה עליו:[ז] יצא

א א מיי' פ"ב מהלכות מזיחות הלכה טז:

ב ב מיי' שם הלכה ח [וכהרא"ש בספקוקי נדרים פ"א סימן ו]:

ג ג מיי' שם הלכה יח:

ד ד טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף לגו:

ה ה מיי' פ"ב מה' מגיגה הל"ל טוש"ע י"ד סימן רסז סעיף יח]:

ו ו ז מיי' פ"ל מהל' ערכין הלכה ו סמג עשין קכח:

ח ח מיי' פ"ו מהלכות מחלות הלכה ט סמג עשין לו טוש"ע מ"מ סי' רפג סעיף ל:

הגהות התוספות

1. ל"ל מתגלחת מיר. 2. בס"ל יבמות. 3. בס"ל הגנוס. וכן בכולים פיקקן. וכן בכרוב מקומות שבש"ס שמכר עכו"ם או כותי הוא משלוחת יד המנקר וכ"ל גוי. 4. ל"ל נחיים.

פי' הרא"ש

הני ד' תגלחיות דאמרי' משום מצוה כלומר כולהו משום מצוה דאפילו טמא ודאי ומוחלט ודאי היו כולן צריכין תער אפילו תגלחת שלישית שהיה משום טומאה: **או משום אעבורי שער** שיעביר ממנו שער שהי"ל בשעה שנטמא ובעבורי נשא סגי. וה"ה דמיבעיא ליה לכל תגלחת נזיר טמא וצ"ל דא"נ סגי ליה בעבורי נשא צריך לגלח מקצת ראשו בתער או במספרים שאם היה סך נשא כל ראשו תו לא הדר רבי כדמשמע פ' החובל ולא מצי למעבד תו תגלחת שניה של טהרה וק"ל דמסתברא דאפילו נזיר טהור מצי לעבורי שערו בנשא רק שישייר ב' שערות וצ"ל דתרי גווני נשא נינהו יש נשא שהשער צומח אח"כ. ואע"ג דבס"פ ג' מינין [אמרינן] דבעי' תער דגמרי' ליה מנזיר טהור הכי נמי סלקא סוגיא דשמעתן הכי רמי בר חמא הוה מספקא ליה ת"ש מגלח ד' תגלחת ואי אמרינן משום עבורי עביר שער שהי"ל בשעה שנטמא ואע"ג דבתגלחת שלישי' איכא לספוקי נמי בתגלחת [נזיר] טהור שהיא צריכה תער מכל מקום אם לא היתה תגלחת טומאה צריכה תער משום ספק נזיר טהור לא היתה צריכה גילוח שהרי עדיין לא יהא מותר לשתות יין ולטמא למתים **אלא ש"מ שאף תגלחת נזיר טמא משום מצוה** וצרי' תער:

סליק פרקא

פ"מ העובדי כוכבים אין להם נזירות אע"פ שעובדי כוכבים נודרין

נוסחת הריב"ן

[(ו)] טומ"ת והוא מגלורע אין מגלחיותיו עולין כו': [(ז)] זריקת דמים: [(ח)] אינו: [(ט)] דלעיל: [(י)] מזיחות דטהרה: [(יא)] ומשם בה: [(יב)] וגו' אים לרבות את העבדים כו' והאמר ליתא: [(יג)] עובד כוכבים זה: [(יד)] מ"ש ליתנהו בתורת נזיר כו' אהוא בתורת נזיר: [(יה)] בכ"י כתוב כאן גליון מי כתיב כבד לומר קרא דלאביו לא משתמע שיהא זקוק לכבדו אבל לעיל לא פריך מי כתיב אביו המוריש הא פשיטא דעיקר אב הוי לענין ירושה. כתוס' עכ"ל:

הגהות הב"ח

(ו) גמ' והואיל ואין נפשו: **(ז)** רש"י ד"ה מומר וכו' דכיון שנדרה ושמע: **(ח)** ד"ה יכול לא וכו' ערך עובד כוכבים זה עלי וכו' נדכיון לכום ת"ל אים כי יפליא כל"ל ותיכות או אשה ממקח: **(ד)** בא"ד והכא נמי וכו' ולא עובדי כוכבים איתנהו בהו אים: **(ה)** ד"ה אלא אימא הכי לאביו ולאמו נמי שמוחיר:

מוסף רש"י

ת"ל איש. אים משמע כל הזו (עורכין ה:).

נדרים ונדבות כישראל אם נדר בנזיר אין עליו תורת נזיר ואין מקבלין ממנו קרבנות נזיר להקריבם ואם בא לימלך אם מותר לשתות ולטמא למתים מתירים לו: **שהוא כופה את עבדו כופהו לשתות יין ואינו כופה את אשתו** לשתות אם לא שאמר בל' הפרה: **(ב)** שהוא מפיר את נדרי אשתו ובהפרה זו נתבטל הנדר ומותרת לשתות יין אף לאחר שתתאלמן או תתגרש ואינו מיפר את נדרי עבדו אע"פ שכופהו לשתות יין הנדר מיהו קיים ואם נשתחרר משלים את הנזירות ולא נהירא הך פירושא דהיינו סיפא הפר לאשתו הפר עולמית אם לא שנאמר דפרושי קא מפרש ונראה לפרש שהוא מפיר נדרי אשתו ואף אם נתרצה אחר ההפרשה שתקיים את נדרה אין עליה תורת נזיר שכבר נתבטל הנדר ובעבדים אף אם כפהו לשתות יין אם רוצה האדון אח"כ שיקיים נזירותו צריך לקיימו. **הפר לעבדו** לאו דוקא אלא שכפהו לשתות יין: **עבר מכבוד פניו** שברח בגמרא מפרש טעמא: **גמ' דבר אל בני ישראל** בנזיר כתיב ולא עובדי כוכבים: **הא אמרת כל מצוה שהאשה חייבת** וכו' דגמרי' לה לה מאשה: **שאני הכא דאמר קרא לאסור אסר על נפשו** ואע"ג דהאי קרא בנדרים כתיב בפ"ק דנדרים מקשינן נזירות לנדרים מלנדור נדר נזיר להזיר: **ולא העובדי כוכבים מעריכין** שאם אמר ערכי עלי לא מחייב יכול **לא** יהו **נערכים** אם אמר ישראל ערך עובד כוכבים זה עלי ת"ל **איש** הכא נמי גבי נזיר אימא אהני מיעוט דאין העובדי כוכבים ומביאין קרבן כישראל ואהני ריבויא דאיש שיש עליהם תורת נזיר שלא לשתות ולטמא למתים: **יצא עובד כוכבים שאין לו אב** הלכך אינו בתורת נזיר ליין ולטמא למתים הלכך ליכא למדרש הכא איש לרבי. ותמיה לי לבני ישראל למה לי דליכא למימר דמהאי קרא לא שמעינן אלא יין וטומאת מתים ואתא בני ישראל למעוטי מקרבנות דלא הוה סתבור שיביא קרבנות נזיר הואיל ואין עליו תורת נזיר כלל ועוד אי מצי' למדרש האי קרא לחצאין אכתי נימא מי שאין לו אב מטמא למתים ומאיש נרבה שאסור לשתות יין אלא ודאי האי קרא ליכא למידרשיה לחצאין וג"ל דמהאי קרא לא הוה שמעינן מידי אי לאו כתיב בני ישראל אלא בתר דכתיב בני ישראל אתיא הך דרשא לאפוקי מרבויא דאיש: **שנאמר ירושה לעשו נתתי את הר שעיר** נתן לו להורישו לבניו. **מי כתיב כבוד אב** לענין נזיר ולעיל לא פריך מי

(ג) נלאה דל"ל משום עבורי שער בג' תגלחות פני דמתגלחת הג' סגי לעבורי שער שהי"ל בשעה שנטמא וכו'. **(ד)** שייך למתניתין דלקמן דף סב ע"ב.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות